

IV Konferencja naukowa „Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku” (Bydgoszcz 21–22 listopada 2017 r.)

W dniach 21–22 listopada 2017 r. w Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy zorganizowało już IV konferencję „Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku”. Wśród 20 referentów dominowali historycy, nie zabrakło jednak przedstawicieli instytucji wojskowych. Konferencja w swoim założeniu miała skupić się na dyskusjach między uczestnikami, dlatego czas wystąpień został ograniczony, natomiast dużo miejsca poświęcono na pytania do prelegentów i rozmowy.

Konferencję otworzył dyrektor MWL dr Mirosław Giętkowski, który podkreślił, że badania nad konfliktami zbrojnymi, które miały miejsce po II wojnie światowej, odgrywają ważną rolę w działalności naukowej Muzeum. Dowodzi tego nie tylko sama konferencja, ale także dwie publikacje* dotyczące tych zagadnień wydane w 2017 r. przez MWL.

Pierwszy panel koncentrował się głównie na wydarzeniach rozgrywających się w Azji. Doktor Przemysław Benken, na podstawie analiz polskiej dyplomacji z lat 80. XX w., zaprezentował doktrynę wojenną Chińskiej Republiki Ludowej. Prelegent zwrócił uwagę, że ostatnia dekada zimnej wojny przyniosła próby modernizacji chińskiej armii, a Pekin obawiał się wyścigu zbrojeń, świadom własnych słabości. Warto zaznaczyć, że Chiny dostrzegały ryzyko konfliktu między państwami komunistycznymi.

* Ł. M. Nadolski, *Kampania zimowa w 2015 roku na Ukrainie*, Bydgoszcz 2017; *Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku. Tom IV*, red. M. Giętkowski, Ł. M. Nadolski, Bydgoszcz 2017.

Drugie wystąpienie, Jaremy Słowiaka, prezentowało znany epizod wojny wietnamskiej – upadek obozu Lang Vei. Wtedy to po raz pierwszy komuniści zastosowali czołgi (PT-76). W referacie zwrócono uwagę, że wiele faktów związanych z tym wydarzeniem pozostaje ciągle niejasnych.

Doktor Piotr Taras opisał historię wykorzystania psów przez siły zbrojne USA. Dzieje czworonożnych żołnierzy wzbudziły olbrzymie zainteresowanie słuchaczy. Psy z poświęceniem służyły i nadal służą na polach różnych wojen. Warto wspomnieć, że tylko w Wietnamie zginęło 240 psów zwiadowczych, które prowadziły kolumny amerykańskich wojsk.

Drugi panel dotyczył wojny Jom Kippur w 1973 r.. Pułkownik dr hab. Juliusz S. Tym ukazał charakterystykę wojskowo-geograficzną Wzgórz Golan w czasie tego konfliktu. Opisał teren, warunki atmosferyczne, a także system znajdujących się tam dróg. Wszystkie te elementy miały znaczący wpływ na działania walczących stron.

Kolejne trzy wystąpienia skoncentrowały się na historii izraelskiej przeprawy przez Kanał Sueski w czasie wojny Jom Kippur. Doktor Łukasz Przybyło przedstawił plany obu stron i ogólny przebieg walk. Prelegent podkreślił, że o wyniku operacji zadecydowała wyższość taktyki Sił Obronnych Izraela i generalnie lepsze wyszkolenie izraelskich żołnierzy. Doktor hab. Jarosław Centek zaprezentował bój izraelskiego 890 batalionu spadochronowego w pobliżu „Chińskiej farmy”, zwracając szczególną uwagę na błędy popełnione w czasie tej akcji, które doprowadziły do ciężkich strat wśród spadochroniarzy. Natomiast dr Łukasz Nadolski ukazał działania izraelskiego lotnictwa i sił lądowych wymierzone w egipski system przeciwlotniczej obrony raketowej. Prelegent podkreślił, że więcej raketowych baterii przeciwlotniczych zostało zniszczonych przez samoloty niż przez wojska lądowe, ale natarcie na zachodnim brzegu Kanału Sueskiego oczyściło szeroki pas ziemi z egipskiej obrony przeciwlotniczej, pozbawiając 3 Armię osłony przed nalotami.

Podczas następnego wystąpienia płk dr Wojciech Więcek przeanalizował taktykę wojsk lądowych we współczesnych operacjach militarnych. Prelegent zwrócił uwagę, że w wielu przypadkach konfrontacja nie oznacza dążenia do zniszczenia przeciwnika, a w czasie wojen i konfliktów zbrojnych dużą rolę odgrywają media. Referat wywołał interesującą dyskusję na temat przyszłości Wojska Polskiego.

Doktor Łukasz Jureńczyk zaprezentował okoliczności zaangażowania się Wielkiej Brytanii w interwencję zbrojną przeciw Mu’ammarowi

al-Kaddafiemu. Prelegent przeanalizował przyczyny finansowe i propagandowe działań Londynu.

W kolejnym referacie Michał Przybylak ukazał wpływ judaizmu i tradycji żydowskiej na wojskowość współczesnego Izraela. W ciekawym wystąpieniu opisał wiele aspektów tego zagadnienia, od kwestii żywieniowych przez nazwy broni po służbę ultraortodoksyjnych Żydów w Siłach Obronnych Izraela.

Jako ostatni pierwszego dnia konferencji wystąpił Zdzisław Krygier, opisując incydenty morskie między siłami USA a Iranem, które miały miejsce w ostatnich latach w Zatoce Perskiej. Autor zwrócił uwagę na rolę, jaką odegrał w tych wydarzeniach Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej i jego flotyllę lekkich jednostek. Analiza ukazała wieloaspektowość incydentów morskich, w których wina za ich przebieg często nie była tak oczywista, jak można było początkowo sądzić.

Drugi dzień konferencji rozpoczął dr Stefan Pastuszewski, prezentując mało znane w Polsce pogromy wymierzone w serbską ludność Kosowa, które miały miejsce w 2004 r. Uczestniczyło w nich ponad 30 000 Albańczyków, którzy zabijali Serbów, a także niszczyli ich domy, cerkwie i cmentarze.

Doktor Tomasz Gliniecki ukazał „wojnę pomnikową”, która od kilku ostatnich lat toczy się między Polską a Rosją. Wykazał, że reakcja Moskwy na likwidację pomników ku czci Armii Czerwonej była zaplanowaną i skoordynowaną akcją, której ważnym celem było skłócenie Polaków.

Następne wystąpienie przedstawione przez Dariusza Siudę, opisywało II wojnę libańską w 2006 r. Prelegent, korzystając także z własnych doświadczeń uczestnika misji pokojowej ONZ na terenie Libanu, szczegółowo opisał walki podczas tego konfliktu, zwracając uwagę na błędy popełnione przez Siły Obronne Izraela.

Justyna Przyjemaska zaprezentowała zarys przebiegu wojny domowej w Kolumbii, która trwała w latach 1964–2016. Referat koncentrował się na przyczynach i skutkach tego krwawego konfliktu, a także na charakterystyce głównych organizacji partyzanckich w nim uczestniczących.

Wystąpienie Tadeusza Zawadzkiego dotyczyło wojny wyzwoleniczej Bangladeszu w 1971 r. Prelegent przeanalizował skład etniczny i religijny Indii Brytyjskich, przyczyny gospodarcze i społeczne wojny, a także przebieg operacji „Searchlight”.

Profesor dr hab. Krzysztof Kubiak opisał operację przeprowadzoną przez Australię na Wyspach Salomona w latach 2003–2007. Zwrócił uwa-

gę, że był to rzadki przypadek udanej interwencji stabilizacyjnej, która zakończyła konflikt etniczny. Pomimo międzynarodowego charakteru główną rolę w tych wydarzeniach odgrywała Australia, która obudowała państwowość Wysp Salomona poprzez działania przypominające w praktyce rekolonizację.

Ostatnie trzy wystąpienia dotyczyły czasów zimnej wojny. Doktor Wojciech Mazurek zaprezentował zagadnienie cieśnin czarnomorskich w planach wojennych ZSRR. Prelegent dostrzegł, że rosyjskie siły desantowe są obecnie tylko cieniem tych sprzed 1989 r.

Doktor Robert Rybak opisał zadania komponentu morskiego w czasie strategicznych ćwiczeń „Marzec 68”. Interesującą ciekawostką była informacja, że planowano wtedy desant nie tylko na terenie Danii, ale także Norwegii.

Ostatnie wystąpienie podczas konferencji, autorstwa dr. Zbigniewa Zielonki, dotyczyło ochrony wojska i ludności cywilnej w warunkach użycia broni jądrowej. Projekty władz PRL z tamtych czasów miały w znacznym stopniu charakter życzeniowy, a ich skuteczność wobec zmasowanych uderzeń nuklearnych na terenie Polski była wątpliwa. Olbrzymie wrażenie na uczestnikach konferencji zrobiła prezentacja ukazująca skutki wybuchu nad Warszawą zaledwie jednej bomby nuklearnej.

Taki był przebieg IV Konferencji naukowej „Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku”, w czasie której można było zapoznać się z referatami prezentującymi wysoki poziom naukowy. Poruszano na niej często mało znane zagadnienia, ale równie ważne jak prezentacje były dyskusje i rozmowy uczestników, które jak zwykle przedłużały czas konferencji. Pomimo to, niezmiennie, pozostaje to bardzo ważny element spotkań naukowców w Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy.

Lukasz Mamert Nadolski